

הליכות עולם לוי

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

פרשת חיי שרה

זמן ר"ת	צאת השבת	חלוקת נרות לחג	לוח אור החיים
17:54	17:17	16:27*	י-ם
17:49	17:15	16:25	ת"א
17:49	17:15	16:25	חיפה
17:53	17:18	16:27	ב"ש

* לנותרים 40 דק': 16:07

תשובה היא התשובה

מצב ומצב שנודמן לה, ובעיקר הדגישה לנו זאת כאשר תיארה את המאות עשרות ואחדות, שכל אחד מסמל תקופה אחרת בחייו של האדם, האחדות גיל הינקות, העשרות גיל הבגרות, ואילו המאה כבר מתאר את גיל הזקנה שממנו המעבר לעולם שכולו טוב, ועל כולם אומרת לנו התורה, ששרה חיה חיים מלאי תוכן בעבודת ה', ולכן פותחת במילים נִיְהִי חַיִּי שְׂרָה וּמִסִּימַת בְּמִילִים שְׂנֵי חַיִּי שְׂרָה, לרמז לנו כאמור על חיים מלאים מתחילה ועד סוף. וזה עיקר הספדו של האדם לומר כמה שחי מילא את כל חייו, על אף שאורך הימים אינו תלוי בו, אבל תוכנם ומילויים תלוי רק בו, ואם הוא עשה את המוטל עליו זהו שבחו והספדו.

ואמנם יש מציאות שעל אף שלא חי האדם כל ימיו בתורה ומצוות ומעשים טובים, יכול הוא להפוך את חייו מכאן ואילך, ומעלה עליו הכתוב כאילו חי כל ימיו בתשובה ומעשים טובים, ומקור דברים אלו הוא בזוהר הקדוש על פרשתנו (ח"א דף קכט ע"ב, הובא בחק לישראל ליום ראשון) וז"ל מתורגם: זכאים הם בעלי תשובה, שהרי הם בשעה אחת וביום אחד וברגע אחד מתקרבים להקב"ה, מה שלא נמצא כן אפילו בצדיקים גמורים, שהם מתקרבים להקב"ה בכמה שנים, וכמו אברהם שלא נכלל בימים העליונים [של קרבת ה'] עד שהיה זקן כמו שנאמר ואברהם זקן בא בימים, וכן בדוד נאמר והמלך דוד זקן בא בימים, אבל בעלי תשובה מיד שנכנס בעבודת ה' נדבק בה'. עכ"ל. ולכאורה הדבר תמוה, שאיך אפשר להשוות אדם שכל ימיו חי בתורה ובמצוות, לאחד שרק זה עתה נכנס בעבודת ה'.

ואולם נראה בס"ד ביאור הדבר לקרב אל שכלנו הוא, שהאדם באמת קונה את מעלתו ודרגתו בעבודת ה' יום יומית, כל יום הוא מתעלה ומתקרב לה' יותר ויותר, והעקביות והקושי לעמוד בעקביות הם המקנים לו את מעלתו, דהיינו לפי המאמץ הקרבה, אולם בעל תשובה שעוזב דרכו הראשונה הקושי שלו עצום וכפול, וכל מצוה ומצוה שלו באה במאמצים מרובים ומניעות גדולות והתמודדויות תמידיות עם עצמו והרגליו ועם כל הסובב אותו, ולכן שווה הוא במאמצו לאותם צדיקים גמורים שעבדו כל חייהו, ואף יותר, ולכן מיד הוא זוכה להתקרב אל ה' ולהדבק אליו.

אחים יקרים, נמצאים אנו כבר תקופה ארוכה בסוף העקבתא דמשיחא, כבר כל הסימנים שנתנו רבותינו התקיימו, ועל כולם צרות אחרונות משכחות הראשונות גם נתקיים בנו, ועל תקופה זו אמרו רבותינו (סנהדרין צ"ז:): כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים, ואם אין עושין תשובה הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב, ע"כ. בואו ונשתמש בתשובה האחת והיחידה לכל צרותינו, שהיא גם תכלית כל חיינו, והיא התשובה, וכשם המן קם עלינו לכלותנו, ותשובתנו כילתה אותו, כך בזמנינו נשוב לבוראנו ותורתו החביבה והנפלאה, עסק התורה וקיום מצוותיו, וה' יתברך יכלה את כל אויבינו וכל מבקשי רעתנו, יראו עינינו וישמח ליבנו בגאולתנו. אמן.

פרשתנו פותחת בפטירתה של שרה אימנו ע"ה, אך תחילה היא מונה את ימי שנות חייה, נִיְהִי חַיִּי שְׂרָה מְאֵה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיִּי שְׂרָה, ואז מספרת התורה על פטירתה, וְתָמַת שְׂרָה בְּקָרְיַת אֶרְבֶּע הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וכו', והדבר קשה, האם לפני פטירתה זה מה שצריך לומר כמה שנים הוא חי, האם לא עדיף לומר כמה מילות הספד על אימנו הגדולה שרה שעמדה לצד בעלה בכל הנסיונות ומתה מתוך הנסיון האחרון של אברהם אבינו. ועוד מדוע התורה מיחסת חשיבות למנין שנות חייו של האדם כאילו זה משהו שנעשה מכוחו של האדם או מרצונו, הלא זו קצבה אלוקית שקצב הבורא יתברך שמו לכל בריה כמה יחיה בזה העולם ומה זה משנה כמה.

ובכדי להשיב על כך נתבונן תחילה ונראה שהתורה מיחסת חשיבות לכל שנה ושנה, ומונה עד השנה האחרונה מאה עשרים ושבע, ואינה מעגלת מאה ועשרים או מאה ושלושים, ועוד רואים שהתורה חילקה זאת לשלושה, מאות עשרות ואחדות ולכל אחד נותנת תיאור זמן של שנה, ולא אמרה מאה עשרים ושבע שנים בפעם אחת על הכל.

הנה מקובל להסתכל בסוף חייהם של צדיקים ולספר על צדקותם וחסידותם, על מעשיהם הטובים הרבים שעשו במשך כל ימי חייהם, והאדם הקורא על הצדיקים מקבל רושם כאילו אותו אדם נולד להיות צדיק, כך זה היה גורלו משמים, נולד צדיק וחי צדיק ומת צדיק, אמנם אין הדבר כן וכל אדם שזכה בסופו של דבר להפטר צדיק מן העולם, עבר תקופות רבות בחייו, וכל תקופה עם הנסיון שלה, פעמים נסיון העוני [לאו דוקא עוני אלא כל מיני דברים שלילים שעוברים על האדם נכללים בכלל עוני], ופעמים נסיון העושר [גם זה הוא לאו דוקא אלא כל מיני דברים חיוביים שקורים לאדם הם בכלל עושר]. והמקובל אצל בני האדם שהעוני הוא נסיון וקושי ואילו העושר אינו נסיון אלא אדרבה הצלחה, ולכן כולם מתפללים לעושר הצלחה וכבוד תפקיד ומעמד, אולם רבותינו מלמדים אותנו שהעושר על כל גווניו הוא נסיון לאדם, וכמו שמאריך בזה הרמח"ל (פרק א' ממסילת ישרים) שכל מה שעובר על האדם הכל הוא נסיון, ואדרבה אומרים רבותינו שגדול נסיון העושר יותר מנסיון העוני, ויש עניים שהצלחתו בנסיונם אבל בנסיון העושר לא הצליחו, שיותר קל להיות ירא שמים כאשר עוברים על האדם צרות ויסורים מאשר כאשר עוברים עליו רק הצלחות בעולם הזה.

והנה שרה אימנו ע"ה עברה בחייה ג"כ נסיונות כאלו וכאלו, כאשר באה עם אברהם אבינו מחרן לארץ כנען סבלו מרעב והוצרכו לעזוב את הארץ ולרדת למצרים, אמנם כאשר חזרה ממצרים כבר התנסתה בנסיון העושר שכן חזרה עם צאן ובקר עבדים ושפחות, שרה עמדה בכולם ובכל מצב שעברה בחייה עבדה את ה', ומזה היא קנתה את מעלתה וזכתה להיות שרה אימנו, האמא הגדולה של האומה היהודית.

וזה מה שבאה התורה לתאר לנו לפני פטירתה, והטיבה התורה לעשות זאת במנין שנות חייה, לומר שכל יום ויום מימות השנה וכל שנה ושנה היו מנוצלות על ידי שרה אימנו לעבודת ה' בכל

לוח ניסן
 מחסות
 מכסים ויזמינים
 לבתי כנסת וישיבות
 077-2233565

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

הצלחת כלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, ה' ישמרם ויצילם מכל צרה ופגע, וכן להצלחת חן בת רחל

הליכות וזהלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג).

הליכות ליום שבת (המשך, הבדלה על הכוס)

ג. ברכה שלישית על הנר, והטעם שמברכים על הנר במוצאי שבת, זכר לאור האש שנברא במוצאי שבת, שאמנם עלה במחשבה להבראות בערב שבת אך לא נברא עד מוצאי שבת, ובמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דוגמא של מעלה, והביא שני אבנים והקישן זו בזו ויצא מהן אש, כמבואר בגמרא (פסחים נ"ד). ומדוע דוקא במוצאי שבת ניתנה בו דעה, מבואר בדברי רבותינו (ירושלמי ברכות פ"ח סוף ה"ה, בראשית רבה פרשה י"א אות ב) שעד יום השבת האיר האור הגנוז לעולם ולכבוד שבת השאירו הקב"ה ובמוצאי שבת נסתלק האור הזה והתחיל החושך לשמש, ולכך הוצרך אדם הראשון להמציא את האש, והובאו דבריהם בב"ח (סי' רח"צ אות א). [ואולם בפרקי דר' אליעזר (פרק כ) מבואר הטעם שמברכים על הנר, שאחר שחטא אדם הראשון נשתלה לו עמוד של אש לשומרו ולהאיר לו מכל רע, ראה אדם עמוד של אש העולם בלבו ופשט את ידו לאור האש ואמר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש וכשהרחיק את ידיו מאור האש אמר עכשיו אני יודע שנבדל יום הקדש מיום החול למה שאין להבעיר אש ביום השבת ובאותה שעה אמר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול. עכ"ל].

נא. ומברכים בורא "מאורי" האש בלשון רבים [כבית הלל], ולא מאור האש בלשון יחיד [כבית שמאי], וכמבואר בגמרא (ברכות נ"ב), וכן נפסק בשו"ע (סי' רח"צ סעי' א'). והטעם לכך מבואר בגמרא (שם) מפני שבאש ישנם כמה סוגי אורות, ופירש רש"י: שלהבת אדומה לבנה וירקרוקת. והוסיף המאירי לבאר: שראש השלהבת מאיר בלובן, ושיפוליו [דהיינו תחתיתו] בצבע תכלת [והיינו ירקרוקת], וגחלתו [היא הפתילה] באודם. וכתב עוד שיש מפרשים הרבה תשמישים יש לאש: להאיר, ולהחם גופו, ולהחם חמין, עכ"ל. [ואולם כל הראשונים (וכמו שנראה בהלכה הבאה) תפסו כעיקר את הטעם של רש"י, ונראה מפני שדברים אלו ניכרים באש בראית העיניים לכן שייך לברך עליהם, מה שאין כן התשמישים שנעשים על ידי האש אין ניכרים כלל, וקשה לומר שתיקנו ברכה עליהם].

נד. אמרו רבותינו במשנה (ברכות נ"א): אין מברכים על הנר עד שיאותו לאורו, ובגמרא (שם נ"ג): נחלקו האמוראים האם צריך לעמוד בסמוך לנר ממש, כדי שאם ירצה להנות ממנו יוכל להנות מאורו, או אפילו יכול לעמוד ברחוק מן הנר, והעיקר שהנר מאיר דיו שמי שעומד קרוב אליו יכול להנות מאורו. ורוב הראשונים פסקו כדעה שצריך לעמוד בסמוך ממש, וכ"פ בשו"ע (סי' רח"צ סעי' ד') וז"ל: אין מברכים על הנר עד שיאותו לאורו, דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת. עכ"ל. ומבואר בדבריו שלכל הדעות אין צריך להנות ממש מן הנר, אלא כל שיכול להנות מאור הנר יכול לברך עליו אפילו אינו נהנה ממנו ממש, וכן מוכח מפירוש רש"י. [ועוד ע"פ בחזו"ע (שבת ח"ב עמ' תל"ב אות ה') שהביא ראשונים רבים שכתבו כן, ואולם נראה שדבר זה שנוי במחלוקת ומדברי כמה מהגאונים שהביא הטור מוכח שצריך להנות ממש, ולא די בעומד סמוך בכדי שיכול להנות, אמנם גם לדבריהם נראה שדי בהנאה מועטת מאוד של להבדיל בין צפורן לבשר או להביט בכפות הידים ולראותם, שזה גם בכלל הנאה מאור האש, ועוד עיין לקמן הלכה נ"ו].

נה. וצריך לשים לב לדבר זה כי רבים נכשלים בכך, ובשעת ההבדלה נמצאים בריחוק מקום מן הנר, עד שאינם יכולים להנות מאורו, ובפרט בבית הכנסת. ובספר חזון עובדיה (שבת, ח"ב עמ' תל"ח) כתב: שחובה קדושה מוטלת על הגבאים להדליק נרות בכל פינות בית הכנסת באופן שכל הצבור יוכלו להנות מאור הנרות, ויברכו עליהם בורא מאורי האש. [וכבר הבאנו דבריו לעיל (הלכה כ"ח), ע"ש].

גג. ואמנם מה היא אבוקה, פירש הרב המגיד (פכ"ט משבת הכ"ו) מלשון חבוקה שיש בה עצים הרבה, ע"כ. והיינו

הכ"ו) מלשון חבוקה שיש בה עצים הרבה, ע"כ. והיינו

